

В.О. Костюк, С.Ю. Юр'єва, О.І. Славута

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

МЕТОДИКА РОЗРАХУНКУ ВПЛИВУ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ І ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто методику обчислення впливу трудових чинників на зміну прибутку підприємства. Пропонується у процесі факторного аналізу цього показника використовувати набір детермінованих мультиплікативних моделей, які містять в собі низку різноманітних чинників, що відображають кадровий потенціал підприємства і ефективність його використання. Для визначення впливу цих чинників на зміну величини прибутку рекомендується здійснювати поетапний факторний аналіз, в основі якого лежить метод ланцюгових підстановок.

Ключові слова: методика, трудові чинники, факторний аналіз, ланцюгові підстановки, прибуток, кадровий потенціал.

Постановка проблеми

Важливим узагальнюючим показником, що відображає кінцевий фінансовий результат виробничо – експлуатаційної діяльності підприємства є прибуток. Абсолютна величина цього показника залежить від безлічі різноманітних чинників. Найбільш активним і вирішальним з них є кадровий потенціал і ефективність його використання. Саме від забезпечення підприємства кваліфікованою робочою силою, раціонального її використання залежить організаційно–технічний рівень виробництва, імідж даного підприємства, його фінансова стабільність і величина прибутку. З огляду на це, актуальне значення має факторний аналіз величини прибутку, тобто визначення впливу згадуваних чинників на його зміну.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблемні питання факторного аналізу прибутку висвітлюються рядом авторів у спеціальній економіко – статистичній літературі [1 – 10], але вони потребують свого подальшого дослідження і конкретизації. Недостатньо, на наш погляд, приділяється увага в аналітичній літературі ролі трудових чинників при виборі і обґрунтуванні економіко – статистичних моделей у процесі здійснення детермінованого факторного аналізу прибутку.

Метою даної статті є розробка методичних підходів щодо моделювання і факторного аналізу впливу кадрового потенціалу підприємства та ефективності його використання на зміну показника прибутку.

Виклад основного матеріалу

Кадровому потенціалу підприємства належить провідна роль у розв'язанні науково – технічних, організаційних та економічних завдань щодо досягнення накреслених результатів господарювання. Ступінь забезпечення підприємства робочою силою та раціональне її використання значною мірою визначають організаційно – технічний рівень виробництва, характеризують ступінь використання техніки і технології, предметів праці, створюють умови для високої конкурентоспроможності та фінансової стабільності. Важним моментом для оцінювання і прийняття управлінських рішень у галузі кадрового потенціалу є аналіз забезпеченості підприємства трудовими ресурсами й ефективності їх використання. В умовах ринкової економіки аналіз трудових відносин набуває щораз більшої ваги, оскільки робоча сила має вартісну оцінку, та є конкурентною на ринку праці. Це розширює межі аналітико – синтетичних досліджень кадрового потенціалу підприємства [8, с.131].

У зв'язку з цим актуальне значення має факторний аналіз показника прибутку і визначення впливу трудових чинників на його зміну. Це насамперед стосується кадрового потенціалу підприємства і ефективності його використання у виробничій діяльності. Слід підкреслити, що за участю у виробничому процесі розрізняють: облікову чисельність працівників, які є у списках підприємства (в обліковому складі працівників за кожний календарний день ураховуються як фактично працюючі, так і відсутні на роботі з яких – небудь причин), явочний склад – це чисельність осіб облікового складу, які з'явилися на роботу,

незалежно від того, чи приступили вони до роботи і фактичну чисельність працівників – це особи явочного складу, котрі з'явилися і приступили до роботи, незалежно від її тривалості.

Враховуючи вищезазначене, у процесі моделювання факторних детермінованих систем прибутку слід враховувати наступні основні чинники, що характеризують кадровий потенціал підприємства, ефективність його використання і вплив на зміну досліджуваного фінансового показника:

- середньооблікова чисельність працівників за місяць – визначається шляхом підсумовування кількості працівників облікового складу за кожний календарний день звітного місяця, разом із вихідними, святковими та неробочими днями, та ділення отриманої суми на кількість календарних днів звітного місяця (величина цього показника за більш триваліший період часу, зокрема за період із початку року, квартал, півріччя, 9 місяців, рік визначається як проста середньоарифметична за даними щомісячної звітності);

- середньоявочна чисельність працівників – визначається діленням суми явочних людино – днів за всі дні роботи підприємства на кількість робочих днів у звітному періоді;

- середня чисельність фактично працюючих – визначається шляхом ділення суми фактично відпрацьованих людино – днів за звітний період на кількість робочих днів у цьому періоді;

- коефіцієнт явок працівників на роботу – відношення явочної чисельності працівників до облікової;

- коефіцієнт використання явочного складу працівників – відношення чисельності фактично працюючих осіб до кількості осіб явочного складу;

- коефіцієнт використання облікового складу працівників – відношення фактично працюючих осіб до кількості осіб облікового складу;

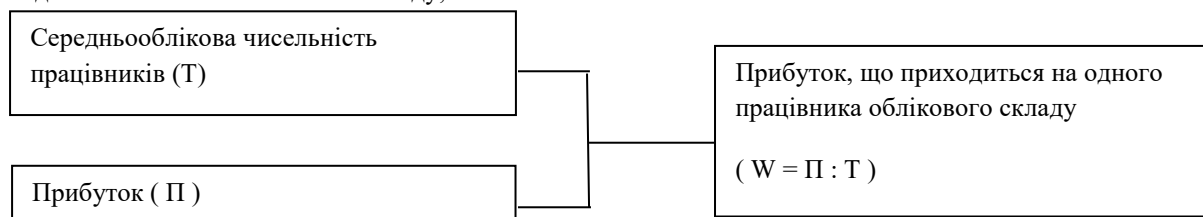


Рис. 1. Структурно – логічна модель двохфакторного аналізу прибутку

Виходячи з наведеної схеми взаємозв'язку (рис. 1), прибуток можна представити у вигляді такої формули:

$$П = Т \times W . \quad (1)$$

У цій формулі фактор «Т» по відношенню до фактора «W» є кількісним, а фактор «W» по

- середня фактична тривалість робочого періоду (місяця, кварталу, року) – відношення кількості відпрацьованих людино–днів до середньооблікової чисельності працівників (робітників);

- середня фактична тривалість робочого дня – відношення кількості відпрацьованих людино – годин до кількості відпрацьованих людино – днів у даному звітному періоді;

- продуктивність праці одного працівника (робітника) – відношення обсягу виробництва продукції (робіт, послуг) до середньої кількості працівників (робітників);

- рівень рентабельності продажу – відношення величин прибутку до обсягу виробництва продукції [7].

Для дослідження впливу окремих чинників на зміну аналізованого показника прибутку пропонується здійснювати послідовний поетапний факторний аналіз цього показника. Це означає, що залежно від наявної вихідної інформації і мети аналізу можна обчислювати вплив на зміну прибутку різної кількості факторів (двох, трьох тощо), тобто виконувати двохфакторний, трьохфакторний і багатофакторний аналіз цього показника. Розглянемо спочатку методику двохфакторного аналізу прибутку, тобто коли на зміну цього показника впливають тільки два чинники: середньооблікова чисельність працівників і прибуток, що припадає на одного працівника облікового складу. Структурно – логічну модель даного показника в найбільш узагальнюючому вигляді, що відображає його взаємозв'язок з чинниками, які впливають на його зміну, зображено на рис. 1.

відношенню до фактора «Т» – якісним, бо розраховується на його одиницю. Це означає, що факторна модель повністю відповідає теорії методу ланцюгових підстановок. Тому, застосовуючи до неї індексну модифікацію ланцюгових підстановок пропонується наступна методика обчислення впливу згаданих чинників на загальну зміну прибутку:

- вплив чинника «Т» (2)

$$\Delta P_T = P_0 (I_T - 1), \quad (2)$$

– вплив чинника «W» (3)

$$\Delta P_W = P_0 I_T (I_W - 1), \quad (3)$$

де ΔP_T , ΔP_W , – абсолютний вплив чинників «Т» і «W» на загальну зміну величини прибутку;

P_0 – величина прибутку у базовому періоді;

I_T , I_W – відповідно індекси факторних показників «Т» і «W».

Сумарний абсолютний вплив цих чинників дорівнює загальному абсолютному приросту прибутку в звітному періоді стосовно базового $\Delta \dot{I}$ (4):

$$\Delta P = \Delta P_T + P_W \quad (4)$$

Для здійснення подальшого факторного аналізу прибутку пропонується дослідити вплив і інших

чинників, що характеризують кадровий потенціал підприємства та ефективність його використання. З цією метою рекомендується розширити двохфакторну модель прибутку шляхом розкладання комплексного чинника «прибуток, що приходить на одного працівника облікового складу» на такі субфактори: питома вага робітників у загальній кількості працівників облікового складу – структурний чинник (d) і прибуток, що приходить на одного робітника облікового складу (n). Це означає, що на цьому етапі факторного аналізу прибутку на його зміну будуть впливати наступні чинники: середньооблікова чисельність працівників (Т), питома вага робітників у загальній кількості працівників облікового складу (d) і прибуток, що приходить на одного робітника облікового складу (n). У цьому випадку структурно – логічна модель факторного аналізу прибутку матиме вигляд, наведений на рис.2.

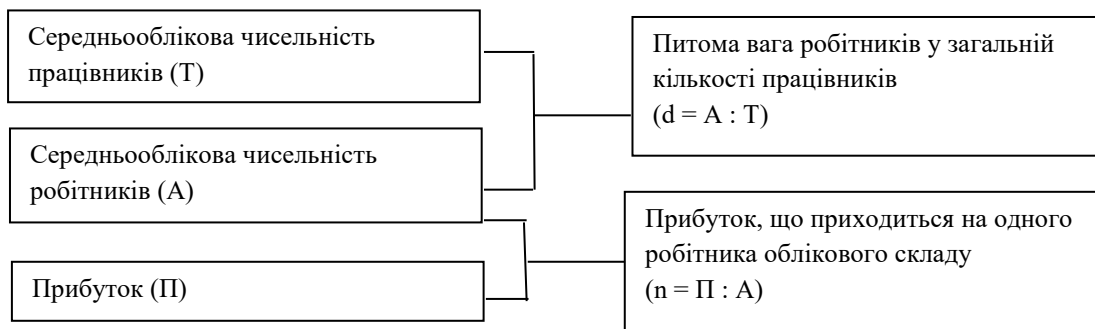


Рис.2. Структурно – логічна модель трьох факторного аналізу прибутку

З наведеної блок – схеми (Рис.2), впливає така математична модель прибутку П:

$$P = T \times d \times n. \quad (5)$$

Виходячи з цієї математичної моделі, пропонується обчислювати роздільний вплив чинників «Т», «d» і «n» на загальну зміну прибутку за такими розрахунковими формулами:

– вплив чинника «Т» (6)

$$\Delta P_T = P_0 (I_T - 1), \quad (6)$$

– вплив чинника «d» (7)

$$\Delta P_d = P_0 I_T (I_d - 1), \quad (7)$$

– вплив чинника «n» (8)

$$\Delta P_n = P_0 I_T I_d (I_n - 1), \quad (8)$$

де ΔP_d , ΔP_n – абсолютний вплив чинників «d» і «n» на загальну зміну прибутку;

I_d , I_n – відповідно індекси факторних показників «d» і «n».

Для здійснення наступного етапу факторного аналізу прибутку пропонується чинник «прибуток, що приходить на одного робітника облікового складу» розкласти на більш прості чинники: коефіцієнт явок робітників на роботу (K) і прибуток, що приходить на одного робітника явочного складу (β). В цьому випадку отримаємо таку схематичну чотирьох факторну модель показника прибутку (Рис.3).

Виходячи з наведеної схеми (Рис. 3), вихідна мультиплікативна модель для факторного аналізу прибутку матиме такий вид (9):

$$P = T \times d \times k \times \beta. \quad (9)$$

Застосовуючи до цієї формули індексну різновидність методу ланцюгових підстановок, отримаємо наступні розрахункові формули для визначення впливу чинників «Т», «d», «k» і «β» на загальну зміну величини прибутку:

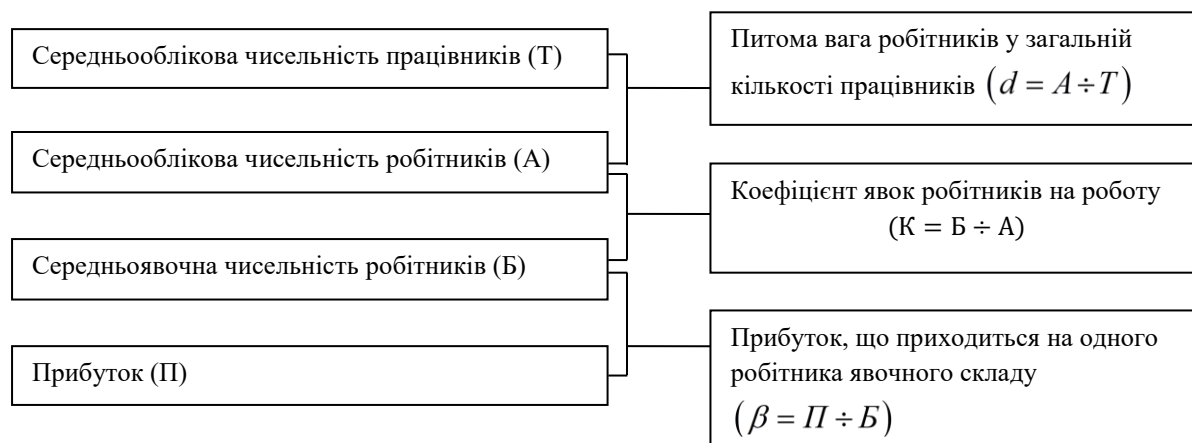


Рис.3. Структурно-логічна модель чотирьохфакторного аналізу прибутку

вплив чинника «Т» (10)

$$\Delta P_T = P_0 (I_t - 1), \quad (10)$$

вплив чинника «d» (11)

$$\Delta P_T = P_0 I_t (I_d - 1), \quad (11)$$

вплив чинника «k» (12)

$$\Delta P_T = P_0 I_t I_d (I_k - 1), \quad (12)$$

вплив чинника «β» (13)

$$\Delta P_T = P_0 I_t I_d I_k (I_\beta - 1), \quad (13)$$

де ΔP_k , ΔP_β – абсолютний вплив чинників

«k» і «β» на загальну зміну величини прибутку;

 I_k, I_β – відповідно індекси факторних показників «k» і «β».

Продовжуючи поетапний факторний аналіз прибутку, пропонується комплексний чинник «прибуток, що приходить на одного робітника явочного складу» розкласти на такі чинники: коефіцієнт використання явочного складу робітників (f) і прибуток, що приходить на одного фактичного працюючого робітника (h). Це, означає, що у даному випадку отримаємо таку п'ятифакторну модель досліджуваного показника прибутку (Рис.4).



Рис. 4. Структурно-логічна модель п'ятифакторного аналізу прибутку

З наведеної блок-схеми (Рис.4), випливає наступна детермінована модель прибутку для факторного аналізу цього показника (14);

$$P = T \times d \times k \times f \times h. \quad (14)$$

При застосуванні до цієї факторної моделі прибутку методу ланцюгових підстановок, отримаємо такі розрахункові формули для обчислення абсолютного впливу чинників «Т», «d»,

«k», «f» і «h» на загальну зміну величини аналізованого показника прибутку:

вплив чинника «Т» (15)

$$\Delta P_T = P_0 (I_T - 1), \quad (15)$$

вплив чинника «d» (16)

$$\Delta P_T = P_0 I_T (I_d - 1), \quad (16)$$

вплив чинника «k» (17)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d (I_k - 1), \quad (17)$$

вплив чинника «f» (18)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k (I_f - 1), \quad (18)$$

вплив чинника «h» (19)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k I_f (I_h - 1), \quad (19)$$

де ΔP_f , ΔP_h – абсолютний вплив чинників

«f» і «h» на загальну зміну величини прибутку;

I_f , I_h – відповідно індекси факторних показників «f» і «h».

Поглиблюючи далі факторний аналіз прибутку, можна розрахувати вплив на його зміну і інших чинників. Зокрема, факторний показник «прибуток, що приходить на одного фактичного працюючого робітника» залежить від таких чинників : середньої фактичної тривалості робочого періоду одного робітника в днях (Д) і прибутку, який приходить на один відпрацьований людино-день одним робітником (У). Це означає, що внаслідок такого послідовного розчленування факторних показників буде отримана наступна шестифакторна модель взаємозв'язку прибутку і чинників, які впливають на його зміну (Рис.5).

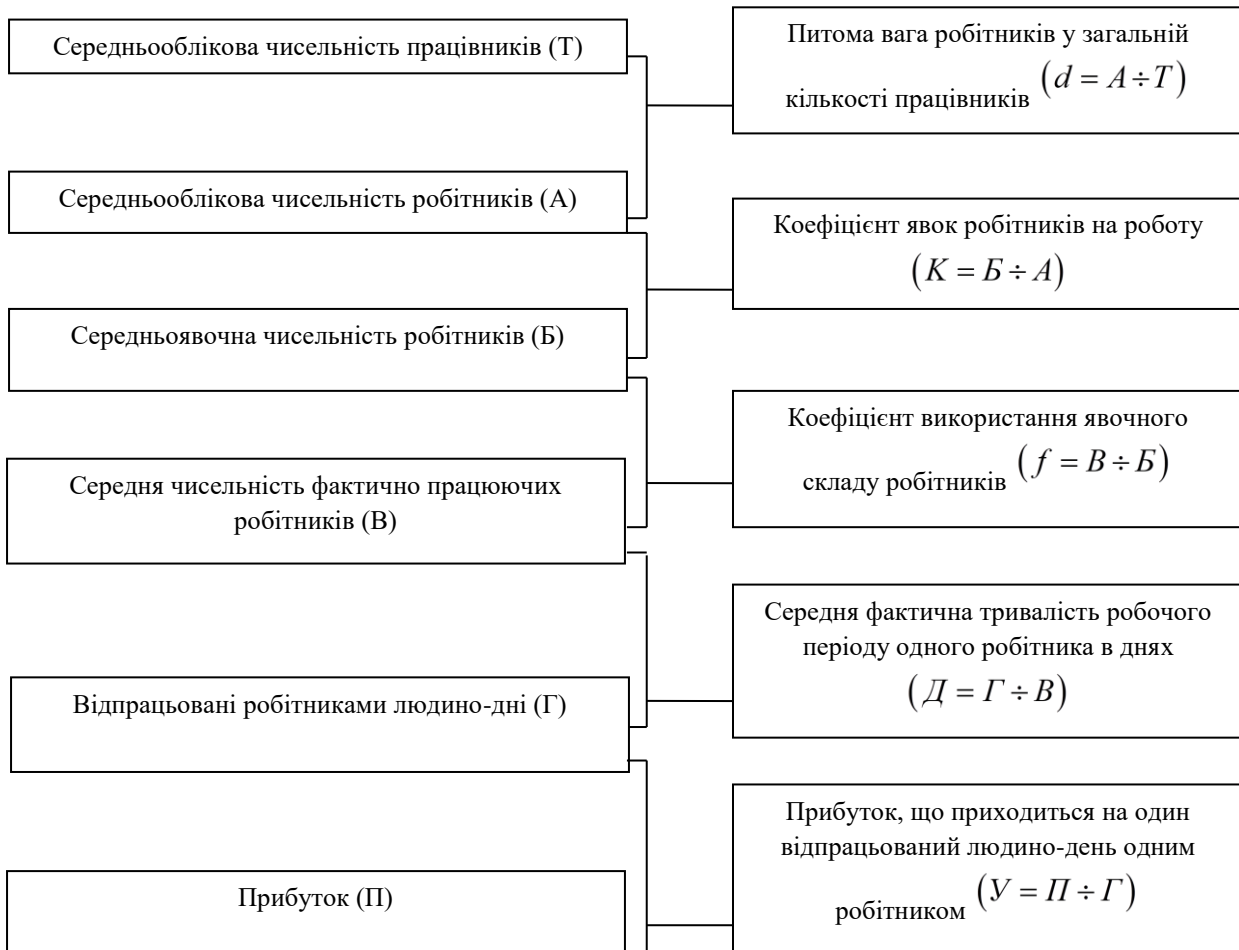


Рис.5. Структурно-логічна модель шестифакторного аналізу прибутку

Наведена вище блок-схема (Рис.5), свідчить про те, що прибуток пропонується зобразити у вигляді наступної математичної моделі (20);

$$П = Т \times d \times k \times f \times Д \times У. \quad (20)$$

Шляхом застосування до цієї моделі ланцюгових підстановок, пропонується обчислювати вплив зазначених чинників на загальну зміну прибутку за наступними формулами:

вплив чинника «Т» (21)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 (I_T - 1), \quad (21)$$

вплив чинника «d» (22)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 I_T (I_d - 1), \quad (22)$$

вплив чинника «k» (23)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 I_T I_d (I_k - 1), \quad (23)$$

вплив чинника «f» (24)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 I_T I_d I_k (I_f - 1), \quad (24)$$

вплив чинника «Д» (25)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 I_T I_d I_k I_f (I_D - 1), \quad (25)$$

вплив чинника «У» (26)

$$\Delta \Pi_T = \Pi_0 I_T I_d I_k I_f I_D (I_Y - 1), \quad (26)$$

де $\Delta \Pi_D$, $\Delta \Pi_Y$ – абсолютний вплив чинників «Д» і «У» на загальну зміну прибутку;

I_D, I_Y – відповідно індекси факторних показників «Д» і «У».

На наступному етапі факторного аналізу прибутку рекомендується складний чинник «прибуток, що приходить на один відпрацьований людино-день одним робітником» розкласти на такі три субфактори: середня фактична тривалість робочого дня одного робітника (t), середньогодинна продуктивність праці одного робітника (V), рівень рентабельності продажу (p). У цьому випадку структурно-логічна модель детермінованого факторного аналізу прибутку матиме наступний вигляд (Рис.6).



Рис.6. Структурно-логічна модель детермінованого багатофакторного аналізу прибутку

З наведеної схеми взаємозв'язку результативного і факторних показників (Рис.6) випливає наступна детермінована мультиплікативна модель досліджуваного показника прибутку для його багатофакторного аналізу (27):

$$\Pi = T \times d \times k \times f \times D \times t \times V \times p. \quad (27)$$

Якщо до цієї моделі застосувати індексну модифікацію методу ланцюгових підстановок, то отримаємо наступні розрахункові формули для

обчислення абсолютного впливу окремих чинників на загальну зміну прибутку підприємства:

вплив чинника «Т» (28)

$$\Delta P_T = P_0 (I_T - 1), \quad (28)$$

вплив чинника «d» (29)

$$\Delta P_T = P_0 I_T (I_d - 1), \quad (29)$$

вплив чинника «k» (30)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d (I_k - 1), \quad (30)$$

вплив чинника «f» (31)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k (I_f - 1), \quad (31)$$

вплив чинника «Д» (32)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k I_f (I_D - 1), \quad (32)$$

вплив чинника «t» (33)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k I_f I_D (I_t - 1), \quad (33)$$

вплив чинника «V» (34)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k I_f I_D I_t (I_V - 1), \quad (34)$$

вплив чинника «р» (35)

$$\Delta P_T = P_0 I_T I_d I_k I_f I_D I_t I_V (I_p - 1), \quad (35)$$

де ΔP_T , ΔP_V , ΔP_p – абсолютний вплив чинників «t», «V» і «р» на загальну зміну величини прибутку;

I_t , I_V , I_p – відповідно індекси факторних показників «t», «V» і «р».

Величина сумарного впливу усіх чинників повинна дорівнювати загальній абсолютній зміні показника прибутку ΔP (36)

$$\Delta P = \Delta P_T + \Delta P_d + \Delta P_k + \Delta P_f + \Delta P_D + \Delta P_t + \Delta P_V + \Delta P_p \quad (36)$$

Для визначення відносного впливу окремих чинників на загальну зміну прибутку необхідно величину абсолютного впливу кожного чинника поділити на базисне значення цього показника і результат помножити на 100. Аналогічно для обчислення структури впливу факторів потрібно отриманий частковий вплив кожного чинника поділити на загальну величину зміни прибутку і результат помножити на 100.

Висновок

Наведена вище методика поетапного факторного аналізу прибутку дає можливість визначити абсолютний і відносний вплив кадрового потенціалу і ефективності його використання на загальну зміну даного показника за будь-який період роботи підприємства, дослідити закономірності такого впливу, представити аналізований показник у вигляді окремих математичних моделей, використати отриману аналітико-синтетичну інформацію для прийняття оптимальних управлінських рішень щодо подальшого розвитку даного підприємства та забезпечення його конкурентоспроможності.

Література

1. Доля, В. Т. Экономический анализ : теория и практические методики [Текст] : учеб. пособие / В. Т. Доля. – Київ : Кондор, 2003. – 208 с.
2. Економічний аналіз [Текст] : навч. посібник / За ред. Ф. Бутиця. – Житомир : Рута, 2003. – 680 с.
3. Економічний аналіз [Текст] : навч. посібник / М. А. Болюх, В. З. Бурчевський, М. І. Горбатюк; за ред. М. Г. Чумаченка. – Київ : КНЕУ, 2001. – 540 с.
4. Кіндрацька, Г. І. Економічний аналіз : теорія і практика [Текст] : підручник / Г. І. Кіндрацька, М. С. Білик, А. Г. Загородній. – Львів : «Магнолія – 2006», 2008. – 440 с.
5. Косова, Т. Д. Організація і методика економічного аналізу [Текст] : навч. посібник / Т. Д. Косова, П. М. Сухарев, Л. О. Ващенко та ін. – Київ : Центр учбової літератури, 2012. – 528 с.
6. Костенко, Т. Д. Економічний аналіз і діагностика стану сучасного підприємства [Текст] : навч. посібник / Т. Д. Костенко, С. О. Підгора, В. С. Рижиков та ін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 400 с.
7. Костюк, В. О. Техніко-економічний аналіз діяльності підприємств міського господарства [Текст] : підручник / В. О. Костюк ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. – 233 с.
8. Попович, П. Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання [Текст] : підручник / П. Я. Попович. – Київ : Знання, 2008. – 630 с.
9. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст] : навч. посібник / Г. В. Савицька. – Київ : Знання, 2004. – 654 с.
10. Тарасенко, Н. В. Економічний аналіз [Текст] : навч. посібник / Н. В. Тарасенко. – Львів : «Новий Світ-2000», 2006. – 344 с.

References

1. Dolya, V. T. (2003) Economic Analysis : Theory and Practical Techniques : learning guide. Kyiv : Kondor, 208.
2. Economic Analysis (2003) : learning guide / under the editorship of F. F. Butynets. – Zhytomyr : Ruta, 680.
3. Bolyukh, M. A., Burchevskiy, V. Z., Horbatyuk, Economic, M. I. (2001) Analysis : learning guide / under the editorship of M. H. Chumachenko. – Kyiv : KNEU, 540.

4. Kindratska, H. I., Bilyk, M. S., Zahorodniy, A. H. (2008) *Economic Analysis : Theory and Practice : textbook* – Lviv : “Magnolia – 2006”, 440.
5. Kosova, T. D., Sukharev, P. M., Vashchenko, L. O. and others. (2012) *Organization and Methodology of Economic Analysis : learning guide*. Kyiv : Center of Educational Literature, 528.
6. Kostenko, T. D., Pidhora, Ye. O., Ryzhykov, V. S. and others (2005) *Economic Analysis and Diagnosis of Modern Enterprise : learning guide*. – Kyiv : Center of Educational Literature, 400.
7. Kostyuk, V. O. (2018) *Technical and Economic Analysis of Municipal Enterprises : textbook*. Kharkiv O. M. Beketov National University of Municipal Infrastructure. – Kharkiv : Kharkiv O. M. Beketov National University of Municipal Infrastructure, 233.
8. Popovych, P. Ya. (2008) *Economic Analysis of Economic Entities : textbook*. Kyiv : Znannya, 630.
9. Savytska, H. V. (2004) *Economic Analysis of Enterprise Activity : learning guide*. Kyiv : Znannya, 654.
10. Tarasenko, N. V. (2000) *Economic Analysis : learning guide*. Lviv : “Novyi Svit – 2000”, 344.

Рецензент: доктор економічних наук, професор Н.Ф. Чечетова, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна.

Автор: КОСТЮК Василь Остапович
кандидат економічних наук, доцент
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E – mail – vasyk.kostyuk@kname.edu.ua
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-1039-9310>

Автор: ІОР’ЄВА Світлана Юріївна
кандидат економічних наук, доцент
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E – mail – urevasvitlana@gmail.com

Автор: СЛАВУТА Олена Іванівна
кандидат економічних наук, ст. викл.
Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E – mail – boderad@ukr.net

THE METHODOLOGY OF CALCULATING THE IMPACT OF THE PERSONNEL POTENTIAL AND THE EFFICIENCY OF ITS USE ON THE PROFIT OF AN ENTERPRISE

V. Kostyuk, S. Yuryeva, O. Slavuta

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The article reveals the methodology of calculating the impact of the personnel potential and the efficiency of its use on the profit of an enterprise. It is emphasized that the profit is an important generalizing indicator, which reflects the final financial result of the production and operational activities of an enterprise. Any changes of this indicator are influenced by various factors. It is highlighted that the most active and decisive of them is the personnel potential and the efficiency of its use. The organizational and technical level of the production, the image of the given enterprise, its financial stability and the amount of the profit depend namely on the provision of the enterprise with some qualified workforce and on its rational use. With this in mind, the article argues that the factor analysis of the profit amount, i.e. the determination of the most significant factors' impact on its change is of an actual importance. In the process of the factor analysis of this indicator it is proposed to use a set of some deterministic factor multiplicative models, which reflect the personnel potential of the enterprise and the efficiency of its use. In order to determine the impact of these factors on the change of the profit amount, it is recommended to carry out a phased factor analysis, which is based on the method of chain substitutions. The article points out that the modeling of this indicator is an important means of solving many economic and statistical tasks, in particular, the analytical and synthetic study of the individual factors' influence on enterprise's change of the profit amount. The selection of the main factors, which have the greatest impact on the overall change of the effective profit rate, is of a particular interest. It is emphasized that the value of any generalizing indicator (including the one of the profit) can be displayed in the form of a mathematical model, which is represented by a synthetic indicator (function) and the factors (arguments) that influence on its overall change. Depending on the objectives of the analysis and the availability of the opening economic and statistical information, it is proposed to investigate the impact of a different number of factors (two, three, etc.) on the profit change, i.e. in the process of factor analysis of this indicator to use a variety of economic and statistical models, which make it possible to determine the impact of certain factors on its change at any time. The given method of factor analysis of the profit gives the opportunity to determine the impact of the personnel potential and the effectiveness of its use on the overall change of this indicator, to investigate the regularity of such an influence, to use the obtained analytical and synthetic information for making some optimal management decisions regarding the further development of the enterprise and to ensure its competitiveness.

Keywords: methodology, working factors, factor analysis, chain substitutions, profit, personnel potential potential.